

«Նոր ժամանակի կրթություն» ՀԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝ Նախաայբբենական փուլի կազմակերպման նպատակները

և իրականացման փուլերը

Առարկան՝

Կերպարվեստ

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Քրիստինե Արաբխանյան

Ուսումնական հաստատություն՝ «ՀՀ Լոռու մարզի Կարմիր Աղեգի հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ

Բովանդակություն

1.Ներածություն	3
2. Նախաայբբենական փուլի կազմակերպման խնդիրներն ու նպատակները	4
ա/Նոր միջավայրին ծանոթացումը	4
բ/Խոսքի զարգացումը	5
գ/Տեսողության և լսողության զարգացումը	5
դ/Երեխաների գրաֆիկական տեսողության զարգացումը	5
ե/Գրամոտորային կինեթեզիաների մշակումը	6
զ/Նախաայբբենական փուլի կազմակերպման հիմնական նպատակը	6
3.Նախաայբբենական փուլի իրականացման ուղիները	7
ա/Գրաձանաչության նախապատրաստում բանավոր խոսքի միջոցով	7
բ/Գրաձանաչության նախապատրաստում գրավոր խոսքի միջոցով	9
գ/Գրաձանաչության նախապատրաստում, կարդալու կարողության ձևավորում	10
4.Նախաայբբենական փուլի իրականացման ուղիները դասագրքում	11
5.Եզրակացություն	15
6.Օգտագործված գրականության ցանկ	16

Ն ե ր ա ծ ու թ յ ու ն

Մենք հաճախ մտածում ենք, որ ուսուցումը տեղի է ունենում գիտելիքի փոխանցում-գիտելիքի յուրացում մեխանիզմով: Մինչդեռ իրականում սովորելու գործընթացը փուլային է: Եվ սույն աշխատանքի մեջ կփորձենք ուսումնասիրել նախաայբբենական փուլի ճիշտ կազմակերպման խնդիրներն ու նպատակները և այս փուլում ուսուցման գործընթացի պատշաճ իրականացման ուղիների առանձնահատկությունները:

Նախաայբբենական փուլում տարվող աշխատանքների հաջող կազմակերպման համար շատ կարևոր է դպրոց ընդունվող երեխայի ճիշտ նախապատրաստումը դպրոցական կյանքին ու կանոններին:

Դպրոցը երեխայի համար նոր աշխարհ է՝ նոր հետաքրքրություններով, հոգսերով ու տպավորություններով, ուրախություններով ու դառնություններով: Ուսուցիչն իր աշխատանքն այնպես պետք է կազմակերպի, որ առաջին օրերին երեխաների համար այդ ամենի մեջ հաճելին ավելի շատ լինի, քան տհաճը, ոգևորությունն ավելի մեծ բաժին ունենա, քան հուսախաբությունը: Մա շատ կարևոր նշանակություն ունի ոչ միայն այս առաջին օրերի ուսուցողական դժվարին խնդիրների լուծման համար, այլև դաստիարակչական տեսակետից:

Երեխաներն անպայման պետք է զգան սովորելու աշխատանքի պատասխանատվությունը և դժվարությունը, սակայն դրա հետ մեկտեղ պետք է զգան, որ այդ աշխատանքն իրենց ուժերին ու կարողություններին հասանելի է, որ ուսուցիչը դժվարին պահերին միշտ իրենց հետ է, և չկա որևէ դժվարություն, որ նրանք աշխատելու դեպքում չկարողանան հաղթահարել:

Ուսուցիչը պետք է ապահովի կրթության մատչելիությունն ու հասանելիությունը յուրաքանչյուր աշակերտի համար :

Նախաայբբենական փուլի ճիշտ կազմակերպման համար ուսուցիչը պետք է բազմակողմանի պատրաստված լինի, հաշվի առնի ուսումնական ժամանակի յուրաքանչյուր վայրկյանը, դասը տանի մի քանի պլանով՝ նկատի ունենալով թե՛ դաստիարակչական ու կրթական աշխատանքների և թե՛ խաղի ու աշխատանքի

նպատակահարմար գուգակցումը, գրաճանաչության ուսուցման համար երեխաներին մտավոր ու ֆիզիկական տեսակետից հնարավորին չափ լավ նախապատրաստելը:

2. Նախաայբբենական փուլի կազմակերպման խնդիրներն ու նպատակները

ա/ Նոր միջավայրին ծանոթացումը

Ծանոթացումը դպրոցական առօրյային և կարգուկանոնին անհրաժեշտ պայման է բոլորովին նոր ու անծանոթ միջավայրում հայտնված երեխաների հետ արդյունավետ աշխատանքի համար:

Այս առումով ուսուցիչը պետք է իր առջև դնի հետևյալ հիմնական հարցերը, որոնք կարևոր նշանակություն ունեն աշակերտներին դպրոցին ծանոթացնելու համար.

- 1) Աշակերտների տեղաբաշխումը՝ ըստ նրանց առողջական տվյալների ու դպրոցական առողջապահության պահանջների:
- 2) Աշակերտների փոխադարձ ծանոթացումը, որը դասարանական համերաշխ կոլեկտիվի ստեղծման հիմքն է:
- 3) Դպրոցական կարգուկանոնի բացատրումը, որը պետք է ուղեկցվի համապատասխան ձևերի ցուցադրումով, որպեսզի երեխաների մեջ վարվեցողության այս կամ այն կանոնը դառնա կարողություն:
- 4) Ճիշտ նստել սովորեցնելը, որը ոչ միայն առողջապահական կանոնների պահպանման, այլև երեխաների ֆիզիկական նորմալ զարգացման և դասերին ակտիվ մասնակցելու հիմնական նախապայմաններից մեկն է: Այս ամենը անդրադառնում է նաև երեխաների կամքի ու բնավորության ձևավորման վրա:

բ/Խոսքի զարգացումը

Խոսքի զարգացումը ևս կարևոր նշանակություն ունի գրաճանաչության ուսուցմանը աշակերտներին նախապատրաստելու գործում: Աշակերտի բառապաշարն իր հիմնական մասով համընկնում է գրական հայերենի համապատասխան բառամթերքի հետ, տարբերությունը միայն արտասանության ու շեշտադրության մեջ է:

Ուսուցչի խնդիրը պետք է լինի ուղղել այդ բառերի արտասանությունն ու շեշտադրությունը և դրանք հիմք դարձնել երեխայի զարգացման համար: Երեխայի խոսքում եղած առօրյա, բարբառային կամ օտար բառերն ու արտահայտություններն ուսուցիչը պետք է հետևողականորեն մաքրի՝ դրանց փոխարեն առաջադրելով գրական լեզվի համարժեքները:

Առաջին դասարանի աշակերտի խոսքի զարգացման համար անհրաժեշտ երեք բաղադրիչների՝ բառապաշարի հարստացման ու կատարելագործման, խոսքի արտահայտչականության՝ առոգանության և տրոհության պահպանման և լավ պատմելու կարողության մշակման աշխատանքները պետք է իրականացնել միաժամանակ, միմյանց հետ սերտորեն կապված: Դրա լավագույն միջոցը կապակցված խոսքն է:

գ/Տեսողության և լսողության զարգացումը

Տեսողության, լսողության և կինեսթետիկ զգացողության (մարմնի առանձին մասերի այն շարժումները, որոնց հետևանքով առաջանում են ուժի, արագության և մարմնի մասերի շարժման մասին գիտելիքներ) զարգացումը ևս կարևոր նշանակություն ունի որպես երեխաների ճանաչողության և մտածողության զարգացման նախապայմանի: Ուսուցիչը տևական վարժությունների միջոցով պետք է զարգացնի երեխաների հնչյունային լսողությունը, առանց որի հնարավոր չէ գրաճանաչության ուսուցումը:

դ/Երեխաների գրաֆիկական տեսողության զարգացումը

Նախաալբերենական փուլի խնդիրներից է նաև երեխաների գրաֆիկական տեսողության զարգացումը, որպեսզի նրանք կարողանան տարբերել կողմերը՝ վերև,

ներքև, աջ, ձախ, առարկաների ձևերը՝ կլոր, ձվաձև, քառակուսի, եռանկյունի, գծերը՝ ուղղահայաց, հորիզոնական, ուղիղ, թեք, կլոր, կետերը, տողերն ու տառամասնիկները: Նախաայբբենական փուլում գրաֆիկական տեսողության զարգացման համար կարևոր նշանակություն ունեն հատուկ դիդակտիկ պարագաների՝ երկրաչափական ձևերի, պարզ պատկերների, գունավոր պաստառների օգտագործումը, պարզ պատկերների գունավորման, մանրագծման ու նրբագծման աշխատանքները:

Ե/Գրամոտորային կինեսթեզիաների մշակումը

Նախաայբբենական փուլի կարևոր խնդիրներից է գրամոտորային կինեսթեզիաների մշակումը՝ հատկապես ձեռքի դաստակի ու մատների մանր մկանային համակարգերի զարգացումը, նուրբ ու չափավորված շարժումների ու դրանց համակցման կարողության մշակումը:

զ/Նախաայբբենական փուլի կազմակերպման հիմնական նպատակը

Նախաայբբենական փուլի կազմակերպման հիմնական նպատակը գրաճանաչության համար անհրաժեշտ հիմք ստեղծելն է: Այն նյութ է տալիս բազմապիսի լեզվական, ճանաչողական ու դաստիարակչական աշխատանքների համար:

3.Նախաայբբենական փուլի իրականացման ուղիները

ա/Գրաճանաչության նախապատրաստումը բանավոր խոսքի միջոցով

Նախաայբբենական փուլում տարվող աշխատանքները ուղղված են մեկ հիմնական նպատակի՝ երեխաներին գրաճանաչության նախապատրաստելուն: Այս փուլում տարվող աշխատանքների համակարգում առանձնահատուկ տեղ են զբաղում ուսումնական հարցերը:

Գրաճանաչության ուսուցման համար աշակերտները պետք է որոշակի լեզվական ու աշխարհաճանաչողական գիտելիքներ ունենան, տեսականորեն ու գործնականորեն նախապատրաստվեն կարդալու և գրելու մտավոր գործողությունների կատարմանը, որոշակի կարողություններ պետք է ձեռք բերեն այդ ուղղությամբ:

Լեզվական նախագիտելիքների ուսուցումը, որպես գրաճանաչության ուսուցման համար լեզվական նախադրյալների ստեղծման պայման, անհրաժեշտություն է և դրա վրա հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնել: Նախադասության, բառի, վանկի, միավանկ ու բազմավանկ բառերի, հնչյունի, ձայնավոր և բաղաձայն հնչյունների, տառի, մեծատառի ու փոքրատառի և այլ լեզվական հասկացությունների մասին երեխաները գաղափար պետք է կազմեն նախաայբբենական շրջանում:

<<Այբբենարան>>-ում տրված թեմատիկ, առարկայական և բառանկարների օգնությամբ երեխաներին գաղափար ենք տալիս խոսքի կամ <<ամբողջական պատմության>>, նախադասության ու բառերի մասին, այդ լեզվական անվանումները կապելով կոնկրետ հասկացությունների յուրացման հետ, որպեսզի դրանցից յուրաքանչյուրը որոշակի բովանդակություն ու իմաստ ստանա և հեշտությամբ մտապահվի: Առանձնապես օգտակար են նախադասությունները բառերի բաժանելու, առաջադրված բառերով նախադասություններ կազմելու, ինքնուրույն կերպով նախադասություններ ու բառեր ասելու վարժությունները:

Նախաայբբենական շրջանում բառի մասին հասկացություն տալուց հետո գաղափար պետք է տալ նաև վանկի, բառի արտասանական միավորների կամ մասերի

վերաբերյալ: Այս կապակցությամբ էլ երեխաները կձանոթանան <<միավանկ բառ>> և <<բազմավանկ բառ>> հասկացություններին: Վանկի մասին տրվելիք հասկացությունը մատչելի դարձնելու համար Ա.Բահաթրյանն օգտագործել է վանկային կորերը, որոնք այսօր հաջողությամբ գործադրվում են: Դրան զուգընթաց օգտագործվում են նաև նախադասության, բառի ու վանկի գծային մոդելները, որոնք նախաայբբենական փուլում օգնում են այդ հասկացությունների յուրացմանը, երբ բառի գրաֆիկական ձևը դեռևս չկա և կորերը պետք է օգտագործվեն մոդելների հետ, և մոդելն է բառի վանկային կառուցվածքի և նախադասության բառային կազմի հիմնական նյութականացնողը:

Վանկից անցում է կատարվում հնչյունին, որպեսզի հետագայում բոլոր վերլուծությունները մինչև լեզվական տարրական մասնիկների տարբերակումը հասցնելու հնարավորություն ստեղծվի և հող նախապատրաստվի գրաճանաչության ուսուցման համար: Սկզբում գաղափար է տրվում վանկի, ապա նաև բառի մեջ եղած հնչյունների մասին, իսկ ավելի ուշ երեխաներին պետք է սովորեցնել տարբերակել հնչյուններն ըստ արտասանության երկարության կամ ժամանակի, ըստ ձայնի և աղմուկի հարաբերության: Ըստ որում, երեխաները պետք է կարողանան տարբերել երկար արտասանվող և շատ ձայն ունեցող ձայնավոր և կարճ արտասանվող ու քիչ ձայն ունեցող բաղաձայն հնչյունները, դրանք արտահայտել գծային մոդելների վրա՝ սկզբում միայն հնչյունների քանակը, իսկ ապա նաև տեսակը նշելով:

Ամբողջ վերլուծության շղթան նախադասությունից մինչև հնչյուն տանող հաջորդականությամբ այսպիսի պատկեր կունենա գծային մոդելով արտահայտելիս.

-----: Նախադասություն

-----: Բառեր

-----: Վանկեր

-----: Հնչյուններ

-----: Ձայնավորներ, բաղաձայններ

բ/Գրաճանաչության նախապատրաստում գրավոր խոսքի միջոցով

Նախաայբբենական փուլի իրականացման ընթացքում գրելու ուսուցմանը երեխաներին նախապատրաստելը ևս կարևոր նշանակություն ունի գրաճանաչության ուսուցման համար:

Գրաճանաչություն ասելով հասկանում ենք ոչ միայն հնչյունների գիտակցումն ու դրանց համապատասխան տառերի ճանաչումը, այլև սովորած տառերը գրելը, այսինքն՝ լսած հնչյունն իր համապատասխան տառով նշանագրելը, տառերը համադրելով բառեր ու նախադասություններ ստանալը:

Գրելու աշխատանքին վարժեցնելու համար ամենից առաջ պետք է զարգացնել աջ ձեռքի դաստակի ու մատների մանր մկանային համակարգը: Երեխայի ձեռքը գրելուն նախապատրաստելու համար մի շարք աշխատանքներ պետք է կատարել, որոնցից են մկանահողային վարժությունները, որոնք կարելի է անցկացնել թե՛ դասից դուրս՝ ֆիզկուլտուրայի պարապմունքների ու ֆիզկուլտ դադարների ընթացքում, թե՛ դասի ընթացքում գրելու աշխատանքից առաջ, գրելու ընթացքում անցկացվող կարճատև դադարների ընթացքում:

Բացառիկ կարևոր նշանակություն ունեն պատկերների գունավորման վարժությունները, որոնք հնարավորություն են տալիս գրիչը բռնել սովորեցնել, մատիտով աշխատել, գունավորման սահմաններն ու չափերը պահել, գույները տարբերել, երեխաների մեջ գունազգացողություն զարգացնել: Նախաայբբենական փուլի համար նախատեսված գրատետրերը հենց դրա համար են նախատեսված: Կարևոր է նաև պարզ պատկերների մանրագծումն ու նրբագծումը, որը զարգացնում է աչքաչափը, սահմանի ու հեռավորության, համաչափության ու նմանության, ուղղության ու զուգահեռության զգացողությունը: Տարբեր ուղղությամբ տարվող նրբագծերն ու մանրագծերը հնարավորություն են տալիս տիրապետելու ձեռքի շարժումներին, դրանք դարձնելու նուրբ ու չափավորված: Նույնքան արժեքավոր է նաև պարզ պատկերների նկարումը, որն ավելի բարդ աշխատանք է և պահանջում է ավելի մեծ լարվածություն, պատկերելու կարողություն և գրչին տիրապետելու

վարժվածություն: Շրջապատի պարզ առարկաների գծագրումը երեխաներին մեծ հաճույք է պատճառում և շատ օգտակար աշխատանք է:

Այս բոլորը նախապատրաստում են գրելու ուսուցումը, որի համար անցման աստիճան են հանդիսանում գրելու նախավարժությունները, որոնք քառակուսի, եռանկյունի, կիսաշրջանաձև և ոլորվող պատկերներ են կամ պատկերների շարքեր՝ նման եզրանախշերի: Այս փուլում գրելը դեռևս նկարելու կամ գծագրելու տարբեր ունի և հող է ստեղծում տառամասնիկների գրությանն անցնելու համար: Այս աշխատանքի կատարումն արդեն մոտեցնում է գրելու գործողությանը, թե՛ վարժությունների բնույթով, և թե՛ նյութական տեսակետից հող է նախապատրաստում դրա համար: Տառամասնիկներին անդրադառնում ենք նաև հետագայում, այբբենական շրջանում, սակայն այն ժամանակ վերցնում ենք միայն անցնելիք տառի ձևավորմանը մասնակցող մասնիկները և ցույց տալիս տառի ձևավորումը, իսկ նախաայբբենական փուլում այդ հարցին մոտենում ենք ընդհանրապես:

գ/Գրաձանաչության նախապատրաստում, կարդալու կարողության ձևավորում

Կարդալու նախապատրաստումը ևս կարևոր աշխատանքներից է: Կարդալու մտավոր գործողությանը երեխաներին պետք է վարժեցնել դեռևս նախաայբբենական շրջանում՝ հիմք ունենալով բառերի գծային մոդելներն ու վանկային կորերը: Այդ աշխատանքը կարելի է տանել հնչյունային տարբեր կառուցվածք ունեցող միավանկ ու տարբեր վանկային կառուցվածք ունեցող բառերի գծային մոդելների վրա վերլուծական ու համադրական աշխատանք կատարելով, որը նախաայբբենական շրջանում տարվող լեզվական աշխատանքի հիմնական բովանդակությունը պետք է կազմի:

Հնչյութավանկային մեթոդով պարապելիս հիմնականում վերցվում են երկվանկ բառեր, և ուշադրություն է դարձվում վանկերով կարդալու ալգորիթմի մշակմանը, իսկ հնչյութաբառային մեթոդով պարապելիս ավելի շատ վերցվում են միավանկ և ապա նոր երկվանկ բառեր, և ուշադրություն է դարձվում ամբողջական բառերով կարդալու ալգորիթմի ձևավորման վրա: Այս դեպքում, եթե ընթերցվող բառը բազմավանկ է, և

երեխաներն այն կարդում են վանկերով, ապա անպայման վերջնական աստիճանը պետք է համարվի վանկերի ամբողջացումը բառի մեջ և բառի ամբողջական ընթերցումը:

Առաջադրված բառերի գծապատկերները կազմելը կամ պատրաստի մոդելներին համապատասխանող բառեր գտնելը, դրանց հնչյունային ու վանկային կառուցվածքը գիտակցելը, այդ բառերն ըստ առաջադրված մոդելի կարդալը երեխաների մեջ մշակում է բառերի վանկային սահմանագիծն զգալու և ըստ այդմ բառը վանկերով կամ ամբողջական ձևով կարդալու կարողություն: Այս կարողությունը հետագայում մշակվում ու կատարելագործվում է տառային հիմքով կատարվող վարժությունների ընթացքում, սակայն կարդալու սկզբնական կարողության ձևավորման հիմքը դրվում է նախաայբբենական փուլում:

4.Նախաայբբենական փուլի իրականացման ուղիները դասագրքում

Այսօր դպրոց են գալիս երեխաներ, որոնց մի մասը նախադպրոցական հիմնարկներից են, մի մասը՝ առանց որևէ նախապատրաստվածության: Նրանք ուսման նկատմամբ, բնականաբար, ունեն տարբեր վերաբերմունք , մի մասը նույնիսկ տառաճանաչ է և կադալ ու հաշվել գիտի:

<<Այբբենարանը>> կառուցված է այնպես, որ դպրոց մտնող վերոնշյալ երկու խմբի երեխաներն էլ կարողանան հետաքրքիր ու զվարթ ուսանել: Առաջին դասարանում մայրենի լեզուն մյուս բոլոր ուսումնական առարկաների շարքում առանձնահատուկ տեղ ու դեր ունի: Այն ոչ միայն ուսումնական ամենակարևոր առարկաներից մեկն է, այլև մյուս բոլոր առարկաների դասվանդման միջոցը, ուսուցման լեզուն, որը բացառիկ նշանակություն ունի ուսումնադաստիրակչական տարաբնույթ աշխատանքների կազմակերպման ու կենսագործման համար:

Կ. Դ. Ուշինսկու մշակած կրթադաստիրակչական աշխատանքների համակարգում բացառիկ մեծ տեղ է հատկացված մայրենի լեզվին, որը ամենամեծ մանկավարժն ու

դաստիարակն է մարդու և առավել ևս երեխայի կյանքում, որը աշխարհն ընկալում է մայրենի լեզվի միջոցով և մայրենի լեզվի մեջ: Մայրենի լեզուն, ինչպես Կ.Դ. Ուշինսկին է ասում, ամենազարմանալի մանկավարժն է, այն երեխային ամեն ինչ հեշտ ու շուտ է սովորեցնում:

Այժմ գործածության մեջ գտնվող երկու <<Այբբենարան>>-ների նախաայբբենական փուլում դասերի մեծ մասը տրված է թեմատիկ նկարով և մի քանի առարկայական նկարներով, որոնք կապված են թեմատիկ նկարի հետ, նրա բաղադրիչն են կազմում և լրացնում ու ամբողջացնում են էջում ներկայացված պատմությունը: Երբեմն էլ թեմատիկ նկարի հետ տրվում են նաև նկար-պատմության հերոսները կամ առարկաներ այդ թեմաների նկարներից՝ գործողության մեջ:

Ամբողջի այսպիսի բաժանումը կամ մասնատումը նպաստում է ամբողջը ավելի լավ, ճիշտ հասկանալուն, հնարավորություն է ստեղծում լեզվական ու տրամաբանական աշխատանքն ավելի մատչելի դարձնելու, որովհետև բաղադրիչների օգնությամբ հեշտանում է ամբողջի ընկալումը: <<Ուսուցչի խնդիրն է՝ ճիշտ շերտավորել կատարվող աշխատանքը և առաջընթաց ապահովել տարբեր մակարդակներում գտնվող բոլոր աշակերտների համար >>: Թեմատիկ նկարը կամ նկար-պատմությունը, պատմությունից այն բաղադրող նկար-նախադասությունների բաժանումը, այնուհետև դրանցից նկար-բառերի անջատումը մեծապես նպաստում են երեխաների մեջ վերլուծական կարողությունների մշակմանը, ինչպես նաև մասերի և ամբողջի փոխհարաբերությունների ճիշտ ըմբռնմանը: Իսկ դրանց համեմատումն ու հակադրումը հնարավորություն կտան մասից գնալու դեպի ամբողջը և երեխաներին կսովորեցնեն պարզ համադրում կատարել: Այս կարողության մշակումը էական նշանակություն ունի նաև կարդալու և գրելու ուսուցման համար:

Անշուշտ, նախաայբբենական շրջանի յուրաքանչյուր էջ ունի իր յուրահատուկ կառուցվածքը, բովանդակությունը, իր նպատակներն ու խնդիրները և դրանցով պայմանավորված աշխատանքի ձևերն ու մեթոդական հնարները: Սակայն այդ տարաբնույթ էջերի միջև կան աշխատանքի մեթոդների ու ձևերի ընդհանրություններ, որոնք ուսուցիչը պետք է լավ իմանա՝ էջերի ուսուցողական հնարավորությունն առավելագույնս օգտագործելու համար:

1.Յուրաքանչյուր էջի ուսումնասիրությունը պետք է սկսել դիտումով, որը կարելի է իրականացնել դասագրքի վրա կամ, եթե հնարավոր է, դասագրքի էջի մեծադիր պաստառի վրա: Մի քանի բույս տևող դիտումից հետո երեխաները վերարտադրում են նկարի բովանդակությունը, դրա շուրջ դատողություններ անում:

2.Նկարի բովանդակության վերարտադրումից հետո պետք է աշակերտների ուշադրությունը հրավիրել ճանաչողական արժեք ունեցող հարցերի վրա. յուրաքանչյուր էջ անպայմանորեն նոր գիտելիքներ ու տեղեկություններ է պարունակում շրջապատող աշխարհի վերաբերյալ:

3.Նկարի վրա տարվող աշխատանքի երրորդ փուլը վերաբերում է լեզվական նյութի ուսումնասիրությանը, նրա ճանաչմանն ու ըմբռնմանը: Լեզվական երկույթի դիտումը, ճանաչումն ու բնութագրումը կատարվում են ուսուցչի անմիջական հսկողությամբ, ուղեկցվող լեզվական առաջադրանքներով և հուշող հարցադրումներով: Լեզվական աշխատանքը պետք է ուղեկցվի վերլուծություններով ու համադրություններով, բանավոր կամ գծապատկերներով արտահայտվող վարժություններով, ինչը շատ կարևոր է լեզվական վերացական հասկացությունները գնական դարձնելու և սովորածը մտապահելու համար: Թեմատիկ նկարների հետ տրվող առարկայական նկարները և դրանց լրիվ ու անավարտ գծապատկերները առատ նյութ են տալիս ամեն կարգի վերլուծական ու համադրական աշխատանքի համար, որոնք կարելի է իրականացնել ամենատարբեր բնույթի դիդակտիկ խաղերի ձևով:

4.Էջի վրա աշխատանքն ավարտվում է գրելու ուսուցման վարժություններով, որոնց օրինակները տրված են աշխատանքային տետրում, որտեղ առաջադրվում են գունավորելու, մանրագծելու և նրբագծելու բազմաբնույթ աշխատանքներ: Դրանց օգնությամբ վարժեցվում է ձեռքի մանր մկանային համակարգը, և երեխայի մեջ մշակվում է գրելու ալգորիթմը, այս ընթացքում երեխաները սովորում են այն տառամասնիկները, որոնք ընկած են բոլոր, հատկապես 1-ին փուլում անցնելիք տառերի հիմքում:

Յուրաքանչյուր առաջադրանքից առաջ ուսուցիչը նախ՝ բացատրում է, թե աշակերտներն ինչ պետք է կատարեն և ինչ հաջորդականությամբ, ապա՝ բանավոր բացատրություն պահանջում երեխաներից՝ համոզված լինելու համար, որ նրանք

պատկերացնում են իրենց անելիքը: Իսկ բուն աշխատանքի ժամանակ ուսուցիչը հսկում և հետևում է, որ աշակերտները ճիշտ նստեն, տետրը ճիշտ դնեն սեղանին, գրիչը ճիշտ բռնեն:

Նախաայբբենական փուլը կառուցված է այնպես, որ երեխաների մեջ արթնացնի հետաքրքրասիրություն, սեր՝ գրքի և դպրոցի նկատմամբ, սովորելու ցանկություն: Առնչվելով դասագրքի բազմաբնույթ առաջադրանքներին, հաճույքով կատարելով դրանք՝ երեխաները ուժեղ կզգան իրենց, կդառնան զվարթ, շփվող, նրանց չի լքի հաջողակ լինելու զգացումը:

Նախաայբբենական փուլին հատկացված է 42 ժամ: Այդ ընթացքում երեխաները սովորում են իրենց փոքրիկ կենսափորձը կիրառել զանազան առաջադրանքներ կատարելիս, սովորում են մրցակցել, համերաշխ լինել, պայքարել, շփվել միմյանց հետ, ճիշտ ձևակերպել իրենց մտքերը:

Եզրակացություն

Այսպիսով հանգամանորեն ուսումնասիրելով դպրոցում ուսուցման նախաայբբենական փուլի կազմակերպման նպատակներն ու իրականացման ուղիները և ամփոփելով վերը քննարկվածը՝ կարելի է եզրակացնել, որ առաջին դասարանում նախաայբբենական փուլի հիմնական նպատակը երեխաներին աստիճանաբար ուսումնական գործընթացի մեջ ներգրավելն է, աննկատ կերպով նրանց ավելի ու ավելի բարդ առաջադրանքներ կատարելուն նախապատրաստելը և, միաժամանակ, նրանց մտածողության զարգացումն է, ստեղծագործական ունակությունների բացահայտումը, ճանաչողական հետաքրքրությունների խթանումը:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Ա.Քյուրքչյան, Լ.Տեր-Գրիգորյան <<Այբբենարան>>
2. Վ. Ա. Սարգսյան <<Այբբենարան>>
3. Ա. Ե. Տեր-Գրիգորյան <<Հայոց լեզվի մեթոդիկա>>
4. Ռ.Ստեփանյան, Կ.Զիրուխյան, Ա.Բալայան, Ուսուցչի ձեռնարկ
5. Համացանց